

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI

STAWISZA

NA LATA 2011-2018

SPIS TREŚCI:

I.	ZAŁOŻENIA PLANU.....	3
II.	CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI.....	4
2.1	Położenie.....	4
2.2	Zarys historii.....	6
2.3	Demografia	8
3.4	Charakterystyka miejscowości	8
III.	INWENTARYZACJA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI.....	9
3.1	Zasoby przyrodnicze.....	9
3.2	Środowisko kulturowe.....	10
3.3	Rolnictwo i gospodarka.....	17
3.4	Kapitał ludzki i społeczny.....	17
IV.	MOCNE I SŁABE STRONY MIEJSCOWOŚCI.....	15
V.	ANALIZA MIEJSCOWOŚCI STWISZA.....	16
VI.	PROGRAM ODNOWY MIEJSCOWOŚCI.....	20
VII.	OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ	21
7.1	Remont świetlicy wiejskiej Stawiszy.....	21
7.2	Wyznaczenie nowych i modernizacja istniejących szlaków turystycznych.....	28
7.3	Budowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej.....	29
7.4	Promocja szlaków turystycznych.....	30
7.5	Imprezy kulturalne i sportowe.....	31
VIII.	CHARAKTERYSTYKA OBSZARÓW O SZCZEGÓLNYM ZNACZENIU DLA ZAPOKOJENIA POTRZEB MIESZKAŃCÓW..	32

I. ZAŁOŻENIA PLANU

Założeniem Planu Odnowy Miejscowości Stawisza jest podejmowanie zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących miejscową ludność, zaspakajających ich potrzeby społeczne, zwiększających atrakcyjność miejscowości.

Przyjęcie konkretnych zadań i kolejność ich realizacji wynika z nakreślonych przez mieszkańców obszarów potrzeb o znaczeniu priorytetowym dla poprawy jakości życia i inwentaryzacji zasobów miejscowości, identyfikacji oczekiwań mieszkańców dotyczących przyszłości mieszkańców i miejscowości.

Plan jest spójny z Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 Oś 3 *Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej*, działanie *Odnowa i rozwój wsi* oraz dokumentami strategicznymi gminy i województwa.

Plan Odnowy Miejscowości został opracowany zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 lutego 2008 w sprawie *szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”* objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

II. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI

2.1 POŁOŻENIE

Stawisza jest jedną z 20 wsi wchodzących w skład gminy Uście Gorlickie w powiecie gorlickim województwa małopolskiego. Graniczy z miejscowościami Hańczowa, Ropki, Śnietnica i Czarna. Wieś leżąca u dopływie rzeki Białej otaczają pasma lesistych wzgórz. Miejscowość leży w otulinie Gór Hańczowskich stanowiących część Beskidu Nieskiego. Stawisza znajduje się przy drodze powiatowej Hańczowa – Śnietnica, utwardzonej tylko od strony Śnietnicy. Komunikacja może odbywać się na północ drogami do Ropy [15 km], Nowego Sącz [43km], na południe do Wysowej-Zdroju [15km] oraz w kierunku północnego wschodu do Uścia Gorlickiego [12km], skąd jadąc dalej na południe dojedziemy do granicy i przejścia na Słowację.

Stawisza na mapie Województwa Małopolskiego

Stawisza na mapie Gminy Uście Gorlickie

2.2 ZARYS HISTORII

Stawisza została założona w 1574 roku na prawie wołoskim przez jednego z mieszkańców Śnietnicy. Akt lokacyjny został wydany przez biskupa krakowskiego Franciszka Krasieńskiego dla Hrycia syna Stecza (Steczka), który jednocześnie osadził tu 20 kmieci. Od chwili powstania wieś znajdowała się w granicach dawnego kresu muszyńskiego. W 1608 roku biskup Piotr Tylicki odnowił pochodzący z 1574 r. przywilej lokacyjny. W czasie przeprowadzonego w 1629 roku spisu zaliczana była już do grupy wsi „dawno osiadłych”, a jej nazwa brzmiała wówczas Stawiszyn.

Sołtysi w Stawiszy otrzymali przywilej „przecierania” drewna we własnych „piłach” (tartakach). Posiadanie ich mieli zastrzeżone w dokumentach lokacyjnych.

W czasie gdy istniało jeszcze państwo muszyńskie w Stawiszy pracowała huta szkła. Przemysł szklany w państwie muszyńskim szczególnie silnie rozwinął się w czasach sprawowania tam rządów bardzo energicznego starosty Stanisława Kępińskiego (znanego też z licznych nowych lokacji). Pracująca huta dostarczała szklanych szyb dla muszyńskiego dworu. Przywileje na założenie tego typu zakładów mieli tylko sołtysi. Niekorzystnym zjawiskiem towarzyszącym funkcjonowaniu tego typu zakładów było to, że huty potrzebowały dużo drewna. W konsekwencji powodowało to wycinanie lasów.

W 1809 r. zakupiła Stawiszę od rządu austriackiego spółka Arnstein – Eskeles – Geymüller et company. Jednakże niedługo po zawarciu kontraktu, spółka swą własność sprzedała.

Pierwotnie Stawisza była częścią dóbr kresu muszyńskiego, którego właścicielami byli biskupi krakowscy. Następnie została wcielona do utworzonego przez austriacką administrację funduszu religijnego. Pod koniec XIX w. (ok. 1885 r.), tereny wsi obejmowały 1795 morgów

powierzchni. Własnością funduszu religijnego (austriackiego) było 44 morgi roli, 10 morgów łąk, 20 morgów pastwisk i 64 morgi lasu. Pozostali mieszkańcy mieli 942 morgi roli, 188 morgów łąk, 281 morgów pastwisk i 246 morgów lasu. W 82 domach mieszkało 556 osób, w tym 541 grekokatolików, 4 rzymskich katolików i 11 Żydów.

W 1900 roku we wsi było 90 domów, które ciągnęły się wzdłuż drogi w postaci zachowanego historycznego układu zabudowy zwanego łańcuchówką. Mieszkało w nich 545 osób. W 1931 roku powierzchnia wsi wynosiła 10.58 km (1058 ha), a w 84 domach mieszkało 526 osób.

W czasach zaboru austriackiego, granica nie była tak mocno uszczelniona jak w późniejszym okresie. Było to czynnikiem sprzyjającym znacznemu ożywieniu kontaktów i handlu z przygranicznymi terenami dzisiejszej Słowacji. Mieszkańcy Stawiszy chodząc do południowych sąsiadów, często nawet na piechotę, sprowadzali do Polski m.in. pieprz, tytoń i „kropkę” (eter który pili).

Podczas I wojny światowej we wsi stacjonowały jednostki wojsk austriacko – węgierskich. W 1914 r. władze austriackie aresztowały 2 mieszkańców Stawiszy, (oraz jednego Cygana ze Stawiszy, którego aresztowano we wsi Czarna), których osadzono w obozie w Thalerhofie k. Grazu w Austrii.

Po 1925 roku przeprowadzono we wsi komasację gruntów. W okresie międzywojennym, w 1935 r. w Stawiszy było około 82 gospodarstwa. Oprócz Łemków mieszkała tu jedna rodzina cygańska i jedna żydowska. Żyd prowadził sklep i karczmę, która mieściła się naprzeciw budynku szkoły. Przed II wojną Łemkowie zaczęli bojkotować Żyda, powstały dodatkowo trzy inne punkty sprzedaży, a on ponoć zbankrutował. Stosunkowo dobrze rozwinięte było tu rzemiosło. We wsi pracowało trzech stolarzy, czynne były dwa tartaki, w tym jeden motorowy. Został zbudowany za pieniądze Łemków zarobione na emigracji. We wsi był też młyn oraz kuźnia.

W czasie II wojny światowej stacjonujący w Wysowej niemieccy żołnierze, codziennie wizytowali wieś, rekwirując przy tym ludziom bydło i drób. Pod

koniec wojny pojawili się w lasach partyzanci, którzy we wsi zaopatrywali się w żywność. W okolicy zostali zrzućeni z samolotu rosyjscy partyzanci. Na skutek donosu jedna z tych grup została otoczona przez Niemców. Z dwunastu osób ocalały jedynie dwie. Po zakończeniu wojny pojawili się tu agitatorzy, którzy namawiali do wyjazdu do ZSRR. Propagandzie uległo tylko kilka rodzin. W 1947 roku w ramach akcji „Wisła”, w dniach 11 – 15 czerwca wywieziono ze Stawiszy 450 osób. Do deportacji przewidzianych było jeszcze 5 osób. Do wyludnionej wsi przybyli osadnicy z okolic Nowego Sącza i Limanowej.

W 1975 roku w Stawiszy mieszkało około 235 mieszkańców, a w 1990 r. w 35 zagrodach żyło około 200 osób. W 2005 roku było tu 215 stałych mieszkańców oraz 1 osoba zameldowana czasowo.¹

2.3 DEMOGRAFIA

W 2010 roku Stawisza liczyła 236 mieszkańców, co stanowi 3,53 % mieszkańców gminy.²

2.4 CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI

Wiodącą funkcją miejscowości jest funkcja produkcyjno-usługowa. Źródłem utrzymania rodzin są:

- praca najemna
- własna działalność gospodarcza
- renty i emerytury
- pomoc z OPS

¹ Za A. Piecuch, „W dolinie rzeki Białe”, Oficyna Apla, 2010

² Dane USC Uście Gorlickie na dzień 31.12.2010

Stawisza położona jest w Gminie o dużym bezrobociu, wskaźnik bezrobocia wynosi 13,5 %.

We wsi nie ma żadnych instytucji. Znajduje się tam jedynie sklep spożywczy. Dzieci obowiązek szkolny realizują w Szkole Podstawowej w Śnietnicy i Gimnazjum w Brunarach.

III. INWENTARYZACJA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI

Inwentaryzacja zasobów służy ujęciu stanu rzeczywistego miejscowości, określeniu jego kondycji i możliwości wykorzystania na rzecz rozwoju. Zdiagnozowana sytuacja pozwoli ustalić zasoby wyróżniające miejscowość Stawisza i rozpoznać potencjał jakim dysponuje.

3.1 ZASOBY PRZYRODNICZE

Miejscowość znajduje się w otulinie Gór Hańczowskich, które obejmują południową część gminy. Walory w postaci różnorodnych cech środowiska przyrodniczego, wartościowe zbiorowiska leśne, bardzo dogodne warunki klimatyczne, czystość powietrza przesądzają o tym, iż Stawisza jest doskonałym miejscem do aktywnego wypoczynku, grzybobrania i zbierania jagód.

3.2 ŚRODOWISKO KULTUROWE

Miejscowość Stawisza charakteryzuje się bogactwem kulturowym. Około 15 % mieszkańców stanowią Łemkowie. Pozostali mieszkańcy to w większości potomkowie osadników przybyłych po 1947r. Elementami charakteryzującymi ludność łemkowską są język, religia, obyczaje i obrzędy oraz kult ojczystego krajobrazu. W Stawiszy znajdowała się drewniana cerkiew greckokatolicka pod wezwaniem św. Paraskiewy, z 1786 roku, typu zachodnio-łemkowskiego. Początkowo cerkiew w Stawiszy była cerkwią parafialną (parochialną), a do parafii w Śnietnicy jako filialna została przyłączona dopiero w XVIII w. Taka sytuacja utrzymała się do 1947 r. Stawisza należała do greckokatolickiej parafii w Śnietnicy. W 1928 roku kilkanaście rodzin we wsi przeszło na prawosławie.

Cerkiew została zbudowana na miejscu poprzedniej na początku XIX w. Pomimo że za datę powstania przyjmuje się 1813 rok, to nie jest wykluczone, że świątynia ta powstała nieco wcześniej. Spowodowane jest to tym, że nie zachowały się dokumenty potwierdzające jednoznacznie wymienioną wcześniej datę budowy, a rok jej wybudowania ustalono i przyjęto na podstawie daty znajdującej się na wykonanym dla tej cerkwi ikonostasie. O jej poprzedniczce brak wyraźnych wzmianek i wiadomości jak wyglądała. Wiadomo jedynie, że do czasu pożaru który wybuchł w 1966 r. w tej w nowszej cerkwi znajdowały się fragmenty wcześniejszego wystroju pochodzące jeszcze z XVIII wieku. Pomimo że świątynia w Stawiszy była kilkakrotnie odnawiana i remontowana, to potwierdzona jest data ostatniego jej remontu, który wykonano w 1925 roku. Pomimo prowadzonych wówczas prac, cerkiew nic nie straciła na swym zewnętrznym wyglądzie. Cerkiew spłonęła w nocy z 26 na 27 października 1966 roku. Oficjalną przyczyną pożaru, był wypadek losowy i jak ustalono pożar spowodowany został wadliwą instalacją elektryczną. Gwałtownemu rozprzestrzenianiu się ognia,

mogły sprzyjać zgromadzone wewnątrz farby i lakiery, które przeznaczone były do mającej się rozpocząć renowacji obiektu.³

Kościół rzymskokatolicki p.w. Przemienienia Pańskiego W kościele tym, dwa razy w roku obchodzone są patronalne uroczystości. Jedno z nich ma miejsce 6 sierpnia i obchodzone jest ku czci Przemienienia Pańskiego. Przemienienie Pańskie, to jedno z wielkich świąt, które znane było i obchodzone już od IV wieku. Ustanowione zostało na pamiątkę przemienienia Chrystusa na górze Tabor.

W 1981 r. poświęcono i położono w miejscu znajdującym się nieco poniżej dawnej, drewnianej, spalonej cerkwi, kamień węgielny pod budowę kościoła. Jego budowa została ukończona w 1987 r. Jest to typowy obiekt współczesny, zaprojektowany w postaci wysmukłego, nawiązującego do

³ A. Piecuch, „W dolinie rzeki Białe”, Oficyna Apla, 2010

góralskiego, dwupołaciowego, kalenicowego dachu. We frontowej ścianie, mającej postać potężnego, trójkątnego szczytu, znajdują się metalowe drzwi wejściowe. Cała przestrzeń ściany frontowej jest przeszklona niczym witraż kolorowym szkłem. Nad drzwiami umieszczony jest napis „Panie dobrze nam z Tobą”.

Wnętrze składa się z niewielkiego, trójbocznie zamkniętego prezbiterium, przylegającej co niego zakrystii oraz przestronnej, szerszej od sanktuarium, zbudowanej na rzucie prostokąta nawy. W połowie wysokości nawę obiega oporęczowana galeria śpiewacza. Wnętrze oświetlają umieszczone w ścianach bocznych okna.

We wnętrzu zwraca przede wszystkim uwagę znajdująca się na ścianie prezbiterium, za ołtarzem głównym drewniana rzeźba. Przedstawia grupę postaci uczestniczących w „Przemienieniu Pańskim”.

Kapliczka przydrożna domkowa. Kapliczka została zbudowana w XIX wieku z polnych kamieni połączonych glinianą zaprawą. Jej czołowa ściana ma szerokość 1.70 m, i długość 1.60 m, a jej całkowita wysokość z frontu wynosi 2.80 m. Z zewnątrz jej ściana frontowa i dwie boczne są otynkowane i pobielone na jasnozielony kolor. W niektórych miejscach warstwa tynku jest odspojona. Tylina ściana nie jest otynkowana i pojawiły się tam pęknięcia i rozstępy. Wewnątrz kapliczka ma jedynie 90 cm szerokości, a jej mury mają 40 cm grubości. W trójkątnym szczycie znajduje się prostopadłościenna wnęka o wymiarach 30 cm x 24 cm i mająca 26 cm głębokości. Trójbocznie zwieńczony, pozbawiony drzwi otwór wejściowy, ma wysokość 1.5 m oraz szerokość 0.80 m.⁴

⁴ A. Piecuch, „W dolinie rzeki Białe”, Oficyna Apla, 2010

3.3 ROLNICTWO I GOSPODARKA

Z uwagi na to, że gmina Uście Gorlickie jest gminą rolniczą, mieszkańcy Stawiszy utrzymują się z rolnictwa oraz pracy w sferze produkcyjno-usługowej, emerytury, renty, zasiłki dla bezrobotnych, zasiłki z pomocy społecznej.

Na terenie miejscowości działają zakłady przetwórstwa drzewnego, prywatny sklep oraz gospodarstwa agroturystyczne dające zatrudnienie mieszkańcom sołectwa i gminy

3.4 KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY

Tkwiący w mieszkańcach duży potencjał rozwojowy sprawia, że mieszkańcy są podstawowym zasobem miejscowości. Nakierowani są na rozwój społeczno - gospodarczy warunkujący jakość życia w tym środowisku. Grupa lokalnych liderów wykazuje się własną inicjatywą. Posiadana przez mieszkańców umiejętność integracji i silnego utożsamiania się z miejscowością, przyczynia się do jej rozwoju.

IV. MOCNE I SŁABE STRONY MIEJSCOWOŚCI

A) MOCNE STRONY

- walory turystyczne
- położenie przy granicy państwa
- bliskość uzdrowiska Wysowa-Zdrój
- jezioro
- gospodarstwa agroturystyczne, także z końmi
- możliwość rozwoju handlu i usług, w związku z coraz większym zainteresowaniem agroturystyką
- wielokulturowość i wielowyznaniowość
- tereny pod inwestycje
- bliska odległość do Słowacji

B) SŁABE STRONY

- zły stan techniczny świetlicy wiejskiej
- brak miejsca spotkań mieszkańców
- brak parku lub innych miejsc wypoczynku
- niezadowolający stan infrastruktury kulturalnej i społecznej – brak świetlicy, muzeum, skansenu
- zły stan osuwiska
- wysokie bezrobocie
- brak miejsc pracy
- migracja wykształconej młodzieży w poszukiwaniu pracy
- brak planu zagospodarowania przestrzennego
- brak rynków zbytu na towary rolne
- brak przetwórstwa rolno- spożywczego,
- słabe gleby
- teren górzysty

- duże koszty związane z prowadzeniem działalności
- zbyt mała ilość osób przyjezdnych (mały ruch turystyczny)

V. ANALIZA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI STAWISZA

DIAGNOZA AKTUALNEJ SYTUACJI		WIZJA STANU DOCELOWEGO	
Co ją wyróżnia?	<ul style="list-style-type: none"> - zły stan techniczny budynku świetlicy wiejskiej - wysokie bezrobocie - boisko sportowe 	Co ma ją wyróżniać?	<ul style="list-style-type: none"> - świetlica – skansen, - rozwój przemysłu drzewnego - rozwój produkcji i usług - rozwój turystyki
Jakie pełni funkcje?	<ul style="list-style-type: none"> - mieszkaniowe 	Jakie ma pełnić funkcje?	<ul style="list-style-type: none"> - samorządowe - kulturalne - mieszkaniowe - oświatowe - sportowe - usługowo-produkcyjne - turystyczne
Kim są mieszkańcy?	<ul style="list-style-type: none"> - pracownicy - emeryci - renciści - bezrobotni - młodzież 	Kim mają być mieszkańcy?	<ul style="list-style-type: none"> - zintegrowani mieszkańcy wsi - podnoszący kwalifikacje - zaangażowani w życie wsi - aktywna młodzież -
Co daje utrzymanie?	<ul style="list-style-type: none"> -rolnictwo - praca w sferze produkcyjno-usługowej - emerytury - renty -pomoc społeczna - zasiłki dla bezrobotnych 	Co ma dać utrzymanie?	<ul style="list-style-type: none"> - praca w sferze produkcyjno-usługowej we wsi i poza wsią - rolnictwo ekologiczne - działalność gospodarcza - turystyka - agroturystyka
Jak zorganizowani są mieszkańcy?	<ul style="list-style-type: none"> - Rada Sołecka 	W jaki sposób ma być zorganizowana wieś i mieszkańcy?	<ul style="list-style-type: none"> - stowarzyszenia kulturalne i turystyczne - Grupa Odnowy Wsi
W jaki sposób rozwiązują	<ul style="list-style-type: none"> - sporadyczne zebrania wiejskie - indywidualne interwencje u władz 	W jaki sposób mają być	<ul style="list-style-type: none"> - okresowe spotkania i zebrania wiejskie - spotkania z władzami gminy - współpraca z sąsiednimi

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI Stawisza

problemy?	gminy	rozwiązywane problemy?	<p>miejscościami</p> <ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie przepływu informacji między mieszkańcami
Jak wygląda nasza wieś?	- wieś o rozproszonej zabudowie	Jak ma wyglądać nasza wieś?	<ul style="list-style-type: none"> - estetycznie - zagospodarowane posesje - segregacja odpadów i utrzymanie czystości wsi - gospodarstwa agroturystyczne - remont budynków - założenie chodników - założenie skwerów zieleni
Jaki jest stan otoczenia i środowiska?	<ul style="list-style-type: none"> - czyste środowisko - brak zanieczyszczeń - liczne tereny zielone 	Jaki ma być stan otoczenia i środowiska?	<ul style="list-style-type: none"> - czyste i przyjazne środowisko dla ludzi i przyrody - wykorzystanie naturalnych walorów przyrodniczych i turystycznych
Jakie jest rolnictwo?	- nie doinwestowane	Jakie ma być rolnictwo?	<ul style="list-style-type: none"> - innowacyjne - ekologiczne - agroturystyka
Co proponujemy dzieciom i młodzieży?	?	Co zaproponujemy dzieciom i młodzieży?	<ul style="list-style-type: none"> - wyremontowana świetlica wiejska integrująca mieszkańców - sala gimnastyczna - ścieżki rowerowe - stadion z boiskami do piłki nożnej, ręcznej, tenisa i boisko szkolne do siatkówki i koszykówki - plac zabaw - ścieżki spacerowe i przyrodnicze - udział w rozgrywkach sportowych

Zestawienie szans i zagrożeń dla rozwoju sołectwa.

Lp.	Czynnik	Szanse	Zagrożenia
1	Położenie geograficzne	<ul style="list-style-type: none"> - bliskość do ważnych szlaków komunikacyjnych - korzystne położenie pod względem krajobrazowym (zalew , las, szlaki turystyczne) - sąsiedztwo ze Słowacją (możliwość kontaktów) 	<ul style="list-style-type: none"> - duża odległość do większych aglomeracji
2	Koniunktura gospodarcza – rolnictwo	<ul style="list-style-type: none"> - korzystne położenie sprzyja możliwości powstania placówek dla obsługi podróżnych (stacja paliw, punkty naprawy samochodów, gastronomia) - dobre warunki dla rozwoju przetwórstwa płodów rolnych (łatwość w pozyskaniu surowca) - możliwość pracy poza terenem wsi - powstanie rolniczych grup producenckich - kursy kształcące, możliwość przekwalifikowania 	<ul style="list-style-type: none"> - brak odbiorców wytworzonego produktu (ubożające społeczeństwo lokalne) - napływ tanich produktów z zewnątrz - regres w gospodarce rolnej, - brak zainteresowania terenem przedsiębiorców i inwestorów, którzy chcieli by zainwestować swój kapitał
3	Atrakcyjność inwestycyjna	<ul style="list-style-type: none"> - korzystne położenie komunikacyjne - czyste, nieskażone środowisko, możliwość wykorzystania ciekawego krajobrazu, wód, lasów dla rozwoju inwestycji o charakterze turystyczno - wypoczynkowym 	<ul style="list-style-type: none"> - brak ożywienia gospodarki - zbyt małe rozpropagowanie atrakcyjności okolicy - brak dostatecznej promocji
4	Środowisko naturalne	<ul style="list-style-type: none"> - nieskażone środowisko - dużo zieleni - brak przemysłu, który wpływałby niekorzystnie na otoczenie - dbałość mieszkańców o obejścia, - możliwość skorzystanie ze środków pomocowych na inwestycje związane z ochroną środowiska, 	<ul style="list-style-type: none"> - brak kanalizacji we wsi, nieszczelne zbiorniki nieczystości powodują zanieczyszczanie wód gruntowych i rowów melioracyjnych

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI Stawisza

		<ul style="list-style-type: none"> - korzystne warunki dla uprawiania turystyki pieszej, rowerowej itp. 	
5	Procesy demograficzne	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost liczby ludzi wykształconych, - możliwość realizacji, budownictwa mieszkaniowego i co za tym idzie wzrost liczby mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> - migracja ludzi wykwalifikowanych i przedsiębiorczych do większych skupisk miejskich - wzrost bezrobocia powodujący wzrost patologii w społeczności
6	Środki finansowe	<ul style="list-style-type: none"> - możliwość korzystania ze środków UE - program Odnowy Wsi - priorytet w pozyskiwaniu środków dla wsi 	<ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenie środków, dotacji dla sołectw z gminy, - brak inwestorów

VI. PROGRAM ODNOWY MIEJSCOWOŚCI

MODERNIZACJA I ROZWÓJ INFRASTRUKTURY REKREACYJNO-SPORTOWEJ I KULTURALNEJ

1. Remont świetlicy wiejskiej w Stawiszy 2012
2. Wyznaczenie nowych i modernizacja istniejących szlaków turystycznych 2011-2018

MODERNIZACJA I ROZWÓJ INFRASTRUKTURY KOMUNALNEJ

1. Budowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej 2011-2015

ZACHOWANIE DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I PROMOCJA MIEJSCOWOŚCI

1. Promocja szlaków turystycznych 2011-2018
2. Imprezy kulturalne i sportowe 2011-2018

VII. OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ

7.1 REMONT ŚWIETLICY WIEJSKIEJ W STAWISZY

UZASADNIENIE ZADAŃ I SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Plan Odnowy Miejscowości Stawisza zakłada realizację działań ze sfer życia: rekreacyjno – sportowego i kulturalnego oraz infrastruktury komunalnej. W celu zapewnienia realizacji planowanych działań niezbędny jest remont świetlicy wiejskiej w Stawiszy. Dzięki funkcjonowaniu świetlicy mieszkańcy wsi będą mogli spotykać się na różnych spotkaniach kulturalnych integrujących społeczność wiejską. Świetlica będzie miejscem organizacji czasu wolnego. Ma również zapoczątkować realizację wspólnych przedsięwzięć na rzecz poprawy warunków i jakości życia na wsi. Obecny stan techniczny świetlicy wymaga natychmiastowego remontu. Wyremontowana świetlica będzie wizytówką wsi.

Uzasadniając powyższe przedsięwzięcie należy zauważyć, że remont świetlicy wiejskiej w Stawiszy, choć nie przynosi bezpośrednich korzyści materialnych, wpływa na każdą dziedzinę życia. Jest katalizatorem przemian społecznych. Realizacja projektu będzie miała bezpośrednie przełożenie na inne dziedziny życia mieszkańców wsi. Funkcjonowanie w budynku izby pamięci oraz świetlicy wiejskiej umożliwi stworzenie nawyków do aktywnych i ciekawych form spędzania czasu wolnego mieszkańców a szczególnie dzieci i młodzieży, zapewni bogatą ofertę społeczno-kulturalną. Przede wszystkim projekt wzmocni poczucie tożsamości kulturowej, historycznej, narodowej i etnicznej dzieci i dorosłych.

Ważnym elementem jest też to, że projekt „Remont świetlicy wiejskiej w Stawiszy” spełnia wymogi i wpisuje się w Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 Oś 3 *Jakość życia na obszarach*

wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej, działanie *Odnowa i rozwój wsi* oraz dokumentami strategicznymi gminy i województwa a także Lokalną Strategią Rozwoju Obszarów Wiejskich objętych działaniem Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Beskid Gorlicki”.

Ponadto projekt ten znacząco wpływa na rozwój jednej z polityk horyzontalnych Unii Europejskiej w kwestii zapewnienia mieszkańcom obszarów wiejskich swobodnego dostępu do obiektów sportowych i dostępu do kultury [realizacja polityki równych szans].

Narodowa Strategia Spójności na lata 2007-2013 wskazuje na działania jakie należy podjąć w ciągu najbliższych lat, które mogą uzyskać wsparcie ze środków unijnych. Jednym z celów w/w dokumentu jest „Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich”. Wsparcie w ramach tego celu działania mające na celu wyrównywanie szans rozwojowych na obszarach wiejskich będą się koncentrowały na wsparciu rozbudowy infrastruktury technicznej i społecznej, tworzeniu warunków do rozwoju przedsiębiorczości i nowych miejsc pracy poza rolnictwem, ochronie środowiska, edukacji młodego pokolenia, kształceniu ustawicznym, stworzeniu warunków lepszej dostępności do podstawowych usług.

Projekt wpisuje się w Narodowy Plan Zdrowia na lata 2007-2015, którego nadrzędnym, długofalowym celem strategicznym jest poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności. Ma on zostać osiągnięty między innymi dzięki kształtowaniu prozdrowotnego stylu życia oraz tworzeniu środowiska życia, pracy i nauki sprzyjającego zdrowiu. Realizacja Planu Odnowy Miejscowości Stawisza wpłynie na wypełnienie celu nadrzędnego poprzez realizację następujących celów operacyjnych:

a) Aktywizacja jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych na rzecz zdrowia społeczeństwa - gmina jako wspólnota mieszkańców jest w stanie lepiej identyfikować lokalne problemy

mieszkańców z uwagi na ich małą liczbę, posiada znajomość lokalnej specyfiki zarówno ekonomicznej, społecznej jak i kulturowej.

b) Zwiększenie aktywności fizycznej ludności – aktywność i sprawność fizyczna łączy w sobie aspekty zdrowotne, zmiany stylu życia, prewencji patologii społecznych, wartości etycznych takich jak „Fair play”, przestrzeganie reguł działania zespołowego i pozytywnych wzorców osobowych. Jest też elementem wielu celów zdrowotnych dotyczących stylu życia, takich jak eliminowanie narkomanii, alkoholizmu, przeciwdziałanie otyłości a także przygotowanie szczególnie w aspekcie zmian demograficznych do aktywnego i długiego życia zawodowego.

Realizacja działania „Odnowa i rozwój wsi” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 tworzy warunki dla rozwoju społeczno-ekonomicznego obszarów wiejskich i aktywizacji ludności wiejskiej przez wsparcie aktywizacji ludności wiejskiej przez wsparcie inwestycyjne przyznawane na realizację projektów związanych z zagospodarowaniem przestrzeni publicznej, w tym utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego wsi oraz podniesienie atrakcyjności turystycznej obszarów wiejskich.

Celem działania jest wpływanie na poprawę jakości życia na obszarach wiejskich poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. Umożliwi rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpłynie na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszarów wiejskich.

Przewidziane do realizacji w miejscowości Stawisza działania pozostają w pełnej zbieżności i wpisują się w kryteria programowe Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Koszty przewidziane do poniesienia w ramach przedmiotowego projektu klasyfikują się w:

- Kształtowanie obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno przestrzenne, w szczególności poprzez odnawianie lub budowę parkingów, chodników lub oświetlenia ulicznego,
- Budowa, przebudowa, remont lub wyposażenie budynków pełniących funkcje rekreacyjne, sportowe i społeczno-kulturalne, w tym świetlic i domów kultury, z wyłączeniem szkół, przedszkoli i żłobków.

Także zakładane przez PROW cele w pełni pokrywają się z planowanymi efektami realizacji przedmiotowej inwestycji:

- podniesienie standardu życia i pracy na wsi
- podniesienie atrakcyjności turystycznej
- wzrost atrakcyjności inwestycyjnej [realizacja projektu przyczyni się do rozwoju kulturalnego a tym samym promocji miejscowości i zainteresowania potencjalnych przedsiębiorców]
- zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych [integracja mieszkańców]
- rozwój tożsamości społeczności wiejskiej i zachowania dziedzictwa kulturowego [imprezy lokalne wpływające na rozwój tożsamości społeczności wiejskiej]

Projekt jest spójny ze Strategią Województwa Małopolskiego:

Wizją Strategii jest Małopolska – regionem szans, wszechstronnego rozwoju ludzi i nowoczesnej gospodarki, silnym aktywnością swych mieszkańców, czerpiącym z dziedzictwa przeszłości i zachowującym tożsamość w integrującej się Europie.

Pole A Konkurencyjność gospodarcza

Obszar I Społeczeństwo wiedzy i aktywności – cel pośredni lepiej wykształceni, twórczy i przedsiębiorczy mieszkańcy.

Obszar II Gospodarka regionalnej szansy – cel pośredni: konkurencyjna i twórcza, wykorzystująca innowacje i nowoczesne technologie gospodarka. W kierunkach polityki tego celu wyróżnia się :

- zrównoważone rolnictwo, w tym rolnictwo ekologiczne,
- przyciąganie bezpośrednich inwestycji do regionu,
- rozwój przemysłów czasu wolnego

Pole B Rozwój społeczny i jakość życia

Obszar V Spójność wewnątrzregionalna – cel pośredni: spójny wewnętrznie, zapewniający równe szanse i możliwości rozwoju region. Cel ten będzie realizowany poprzez następujące kierunki polityki:

- poprawę kondycji rodziny małopolskiej,
- wzmocnienie społeczeństwa obywatelskiego oraz budowanie tożsamości regionalnej,
- rozwój sieci ośrodków usług publicznych.

Obszar VII Dziedzictwo i przestrzeń regionalna – cel pośredni – wysoka jakość środowiska przyrodniczo-kulturowego i przestrzeni regionalnej.

Realizowane kierunki polityki to :

- ochrona i kształtowanie krajobrazu kulturowego
- opieka nad regionalnym dziedzictwem kulturowym

Wysoka jakość środowiska kulturowego Małopolski winna stanowić – podobnie jak wysoka jakość środowiska przyrodniczego – przewagę konkurencyjności regionu, zarówno w sferze przemysłów czasu wolnego, jak i w sferze codziennych warunków życia mieszkańców. Łączenie aktywnej ochrony oraz wzbudzanie zainteresowania, nie tylko ciekawymi obiektami, ale także historią i kulturą regionu oraz najbliższej okolicy, jest konieczne dla osiągnięcia zmiany w stanie dbałości o zasoby regionalnego dziedzictwa.

Wpisuje się także w Strategię Gminy Uście Gorlickie cel strategiczny 2 poprawa jakości życia mieszkańców, cel główny 2.2 oświata i kultura, cel cząstkowy: zachowanie tożsamości kulturowej i upowszechnianie kultury regionu.

Wpisuje się także w Lokalną Strategię Rozwoju Obszarów Wiejskich objętych działaniem Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Beskid Gorlicki”- Koszyk Beskidzki.

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA – REMONT ŚWIETLICY WIEJSKIEJ W STAWISZY

Priorytetem projektu polegającego na remoncie świetlicy wiejskiej w Stawiszy jest zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz podniesienie atrakcyjności turystycznej regionu oraz promowaniu lokalnych tradycji, zwyczajów.

W związku z powyższym władze wsi, mając pełne poparcie we władzach gminnych, za cel postawiły sobie zapewnienie mieszkańcom dostępu do tradycji i kultury lokalnej. Realizacja projektu będącego przedmiotem niniejszego Planu ma zagwarantować urzeczywistnienie tak postawionego celu. Wyremontowana świetlica umożliwi dostęp do dóbr kultury i dziedzictwa naszych przodków mieszkańcom wsi oraz całej gminy, w tym szczególnie dzieci i młodzieży. Podejmowane inicjatywy przyczynią się do integracji lokalnej ludności. Zapewnienie wszystkim mieszkańcom, w tym dzieci i młodzieży swobodnego dostępu do infrastruktury kulturalnej nawiązuje do jednej z polityk horyzontalnych Unii Europejskiej mówiącej o równości szans. Realizacja projektu eliminuje bowiem różnice wynikające z dotychczasowego, ograniczonego dostępu społeczności wiejskiej do obiektów kultury.

Remont zakłada wykonanie następujących prac:

Wymiana pokrycia dachowego

Docieplenie budynku

Taras

Remont tynków wewnętrznych z wymianą drzwi wewnętrznych

Wymiana podłóg w pomieszczeniach z podłogą drewnianą

Remont WC-płytki policzono w dziale 04

Instalacja elektryczna i oświetlenie

Schody na strych

Dojście do budynku i powierzchnia odbojowa przy ścianach

Remont kuchni

Kominek w dużej sali

Wymiana ogrodzenia

Szambo- rozwiązanie systemowe z pcv

CEL

Zwiększenie dostępu mieszkańców do udziału w życiu kulturalnym poprzez remont świetlicy wiejskiej w Stawiszy

KOSZTORYS

Ogólny koszt inwestycji to koszt robót w kwocie 400.000,00 zł. Kosztorys prac inwestycyjnych wynosi 368.504,22 zł brutto, netto 299.596,93 zł netto. Planowana kwota dofinansowania to 75% kosztów netto czyli 225.000 zł w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

HARMONOGRAM

Rozpoczęcie prac 2012

Zakończenie prac 2012

7.2 WYZNACZENIE NOWYCH I MODERNIZACJA ISTNIEJĄCYCH SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH

Priorytetem projektu polegającego na wyznaczeniu i modernizacji szlaków turystycznych jest zwiększenie dostępu mieszkańców gminy do infrastruktury turystycznej. Planowana inwestycja polega na wyznaczeniu i modernizacji istniejących szlaków rowerowych w Stawiszy.

CEL

Zwiększenie dostępu mieszkańców do infrastruktury turystycznej poprzez wyznaczenie i modernizację szlaków turystycznych.

PRZEZNACZENIE

Infrastruktura turystyczna w Stawiszy będzie służyć mieszkańcom gminy Uście Gorlickie oraz turystom.

KOSZTORYS

Łączny koszt inwestycji to ok. 100.000,00 zł. Planowane dofinansowanie 70 % z Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013.

HARMONOGRAM

Rozpoczęcie prac 2011

Zakończenie prac 2018

7.3 BUDOWA SIECI KANALIZACYJNEJ I WODOCIĄGOWEJ

Priorytetem projektu polegającego na budowie sieci kanalizacyjnej i wodociągowej jest zwiększenie dostępu mieszkańców infrastruktury komunalnej. Projekt przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców obszarów wiejskich.

CEL

Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez budowę sieci kanalizacyjnej i wodociągowej w Stawiszy.

PRZEZNACZENIE

Sieć kanalizacyjna i wodociągowa będzie służyć mieszkańcom Stawiszy.

KOSZTORYS

Łączny koszt inwestycji to ok. 1.000.000,00 zł. Planowane dofinansowanie 75 % z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

HARMONOGRAM

Rozpoczęcie prac 2011

Zakończenie prac 2015

7.4 PROMOCJA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH

Priorytetem projektu polegającego na promocji szlaków turystycznych jest zwiększenie atrakcyjności obszarów wiejskich. Planowane działania polegają na oznakowaniu i promocji szlaków turystycznych.

CEL

Zwiększenie dostępu mieszkańców do edukacji i kultury fizycznej poprzez oznakowanie i promocje szlaków turystycznych.

PRZEZNACZENIE

Infrastruktura szlaków turystycznych będzie służyć mieszkańcom gminy Uście Gorlickie oraz turystom.

KOSZTORYS

Łączny koszt inwestycji to ok. 50.000,00 zł. Planowane dofinansowanie 85 % z Programu Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska – Republika Słowacka na lata 2007-2013.

HARMONOGRAM

Rozpoczęcie prac 2011

Zakończenie prac 2018

7.5 IMPREZY KULTURALNE I SPORTOWE

Priorytetem projektu polegającego na organizacji imprez sportowych i kulturalnych jest zwiększenie atrakcyjności obszarów wiejskich.

CEL

Zwiększenie dostępu mieszkańców do kultury i sportu poprzez organizację imprez kulturalnych i sportowych.

PRZEZNACZENIE

Imprezy kulturalne i sportowe będą służyć mieszkańcom gminy Uście Gorlickie oraz turystom.

KOSZTORYS

Łączny koszt inwestycji to ok. 100.000,00 zł. Planowane dofinansowanie 85 % z Programu Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska – Republika Słowacka na lata 2007-2013.

HARMONOGRAM

Rozpoczęcie prac 2011

Zakończenie prac 2018

8 CHARAKTERYSTYKA OBSZARÓW O SZCZEGÓLNYM ZNACZENIU DLA ZAPOKOJENIA POTRZEB MIESZKAŃCÓW

W miejscowości Stawisza znajduje się jeden obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb mieszkańców:

- świetlica wiejska – jest miejscem, sprzyjającym zaspokojeniu potrzeb mieszkańców, sprzyja nawiązywaniu kontaktów społecznych. Świetlica jest usytuowana w centrum miejscowości. Spotykający się tu mieszkańcy kultywują ludowe pogórzańskie tradycje. Działania, spotkania odbywające się w świetlicy przyczyniają się do zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz podniesienie atrakcyjności turystycznej regionu oraz promowaniu lokalnych tradycji, zwyczajów. Izba pamięci, która powstanie w świetlicy umożliwi dostęp do dóbr kultury i dziedzictwa naszych przodków mieszkańcom wsi oraz całej gminy, w tym szczególnie dzieci i młodzieży. Podejmowane inicjatywy przyczynią się do integracji lokalnej ludności. Zostanie zapewniony wszystkim mieszkańcom, w tym dzieciom i młodzieży swobodny dostęp do infrastruktury kulturalnej nawiązuje do jednej z polityk horyzontalnych Unii Europejskiej mówiącej o równości szans. Remont świetlicy przyczyni się do wyeliminowania różnic wynikające z dotychczasowego, ograniczonego dostępu społeczności wiejskiej do obiektów kultury.

Opracowanie: Elżbieta Wansacz